

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca računajo po 1 dinar. — Ne frankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 24.

Ljubljana, dne 15. decembra 1923.

Leto II.

Gospodu inšpektorju dela v Mariboru in gošp. okrajnemu glavarju v Slovenjgradcu.

Gospoda! Vama je znano, da so se v Mislinjah vršile že neštnevilne uradne komisije. Vse te komisije so imele nalogo, da preiščejo razmere in odnošaje, ki vladajo pri lesno-industrijskem podjetju Arturja Pergerja. Gospoda! Vama je poznato, da so te razmere pri tem podjetju nevzdržljive. Znano Vama je, da so pogoji, pod katerimi dela in živi delavstvo tega podjetja, take, da tvorijo naravnost kulturnen škandal. Znano Vama gospoda je, da so stanovanjske razmere pri tem podjetju take, da kričijo do neba. Znano Vama je, gospoda, da so tehnične naprave, zlasti pa gozdna železnica, v takem desolatnem stanju, da preti neprestana nevarnost življenju prizadetih delavcev. Znano Vama gospoda je, da so prilike pri tem podjetju sploh gorostasne in ker Vama je vse to znano, sta odredjala komisijske oglede ter obljubljala, da bodeta napravila red, in če ne drugače, se bo dalo na račun podjetja vse potrebno urediti in popraviti. Gospoda, Vama je znano, da je strokovna komisija lesnih delavcev poslala na Vajina urada že nebroj vlog, v katerih se je neprestano pokazovalo na vse nedostatke in sta se tudi sama potom komisiji o resničnosti navedb strokovne organizacije prepričala.

Sama sta izjavila, da se bosta zavzela za to, da se končno napravi v Mislinjah red. Zapisniki, ki so jih razne komisije sestavili, tvorijo strašno obtožbo proti Pergerju.

Čas poteka, gospoda, in namesto da bi se pri gori označenem podjetju kaj zboljšalo, postajajo razmere čim dalje hujše! Kje so, gospoda, Vajine besede, kje Vajine obljube? Zakaj ne ukrepata ničesar, da se zadosti zapisnikom komisij?

Oprostita nam, gospoda, če Vama povemo, da imamo vtis, da nista nikoli smatrala za resno, kar sta govorila in obetala ter sama priznavala kot nujno potrebno, izgleda namreč tako, kakor bi bil Vajin namen pustiti vse zaspati. Ali se gospoda kot predstojnika kraljevih oblasti res ne upata nastopiti proti tujerodnemu Pergerju, ki pred Vajimi očmi in pred Vajima nosoma fizično in moralno uničuje slovenske delavce? Ali je, gospod inšpektor dela, res, kar se o Vas govori, da ste z mnogimi industrijci v debeli „žlahti“? Ali je res, da se bojite, da Vam ne bi gospod Perger maslo segrel na glavi? Mi sicer tega ne verjamemo, ali za boga, zakaj ste tako boječji in pasivni proti Pergerju? Tudi o Vas, gospod okrajni glavar, nočemo verjeti, da bi se morali bati Pergerja, kakor zlobni jeziki pravijo, radi pojedin na Pergerjeve stroške, radi lova v Pergerjevih gozdovih ali radi gratis-driv itd. Če

Higiena prehrane.

O vodi.

Podtalna in površinska voda.

Da se umejejo današnji nauki zdravoslovja o dobri, zdravi in zanesljivi vodi, je treba izvestnih osnovnih predhodnih znanj. Te nauke lahko umeje vsakdo, ki je bolj pismen, in tako utegne po razmerah sam presoditi, kako pride on in njegova okolica lahko do dobre vode. Ker je voda skoro bolj potrebna nego hrana, lahko pojмимо njen pomen, dasi po navadi lahko pridemo do nje. Človek more živeti brez hrane tudi več tednov, brez vode pa prebije komaj teden dni.

Vrste plasti v zemlji.

Napravite iz zmešane glin ali črne prsti, pa tudi iz dobre ilovice plitvo posodo in vlijte vanjo vode; videli boste, da ta posoda ne prepušča vode. Istotako posoda iz trdnega kamena ne prepušča vode. Zemeljske plasti (in zemeljska skorja je navadno sestavljena iz raznih plasti), ki so iz trdnega kamena, iz črne prsti ali glin, pa tudi iz dobre ilovice, ne prepuščajo vode skozi sebe in zato se imenujejo neprodirne, neprepustljive, vododržne plasti. Plasti, sestavljene iz peska, sipa, razdrobljenega ka-

menja, prepuščajo vodo. Če izlijete vodo na kup take tvarine, vidite, da odteče voda takoj na dno. Istotako prepuščajo vodo plasti, ki so sestavljene iz prsti, pomešane s peskom in sipom, nadalje razdrobljene stene in zlasti razdrobljeni, preuknjani in izprani apneni skladi. Take plasti se zovejo vodopredne, vodonosne, prepustljive plasti.

Znaten del zemljišča je nastal tekom milijonov let iz naplavin, ki jih je nanosla voda morja, jezer, rek in potokov. Pazite na zareze, ki so jih napravili potoki, reke, jezera in morja na obali in v hribih. Take preseke vidite tudi pri zarezah v zemljišču ob napravljanju cest, pri usedlinah, obronkih itd. Tu lahko vidite, kako se menjavajo plasti razne vrste. Po nekod opazite, kako curlja voda iz ene ali druge plasti. Naposled lahko vidite tudi tam, kjer kopljejo in vrtajo vodnjake, predore, prekope itd., kako so sestavljene zemeljske plasti. Samo pazno vam je treba gledati, pa se prepričate o vsem, kar je bilo doslej povedanega.

Kroženje, odtok vode na zemlji.

Kakor znano, pada voda iz oblaka kot dež, sneg, toča, rosa itd. Vsa ta voda ni napravljena na nebu, nego to je voda, ki izpuhteva iz morja, rek, potokov, barij, listja in z drugih vlažnih površin. Pri tem se voda izpreminja v plinasto stvar,

Vas, gospod glavar, razni taki obziri ne vežejo, zakaj pa potem ne nastopite proti Pergerju, o katerem veste, da bi se ga moralo že davno pognati preko mej!

Vprašamo Vaju, gospoda, ali mislita sploh kaj ukreniti ali ne? Odgovorita, kajti skrajni čas je že, da bomo vedeli, pri čem da smo.

Hujše nego v carski Rusiji.

Težko je verjeti normalnemu človeku, da jadramo v Jugoslaviji v razmere, ki so hujše, nego so bile razmere v carski Rusiji, in vendar je ta trditev resnična. Vzemimo na primer osnutek tiskovnega zakona, katerega je izdelala in namerava predložiti vlada parlamentu. Po ustavi države SHS je tiskovna svoboda sicer zajamčena. Ali to, kar navzlic ustavi in v protislovju z ustavo nameravajo sedanji mogotci, to bije v obraz najprimitivnejšemu pojmu o demokraciji in ni bilo kaj takega mogoče niti v tako razkričani bivši carski Rusiji.

Da karakteriziramo nezaslišani atentat, katerega hočejo izvesti radikali na pisano besedo, naj navedemo le nastopnih par primerov:

Kdo potom tiska širi mržnjo proti državi, verski ali plemenski razdor, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do treh let in denarno do 30.000 Din.

Kdor se potom tiska težko pregreši zoper javno moralo, se kaznuje z zaporom do treh let in denarno do 100.000 Din.

Kdor potom tiska neti mržnjo do poedinih oficirjev ali do oficirjev kot celoto, ali kdo potom tiska podpihuje posamezne družabne sloje proti drugim, ali povzročava nezaupanje, preziranje ali zasmeh državnih uredb ter oblasti, se kaznuje z zaporom od enega meseca do dveh let in denarno do 20.000 dinarjev.

Člen 49. osnutka je najbolj originalen. V njem se navaja vse mere proti širjenju komunistične in anarhistične propagande. V resnici je to le plašč, ki naj bi zakril pravo nameru, koje ost je naperjena proti vsemu opozicijskemu tisku brez raz-

like. Predvidene so kazni za take prestopke od šest mesecev do dveh let zaporu in denarno do 50.000 Din.

Tiskarniški delavec, torej tipograf ali stavec, ako name-rava izstopiti iz dela radi tega, ker noče staviti ali tiskati kako stvar, katera je naperjena proti njegovi ali kakršnikoli drugi delavski organizaciji, se že radi pretnje same — da izstopi — kaznuje z zaporom od treh mesecev do pet let in denarno od 1000 do 10.000 Din.

Po krivici razžaljeni ima pravico, da naperi tožbo proti piscu in odgovornemu uredniku. Naperi pa tudi lahko tožbo proti vsakemu, katerega ima na sumu kot pisca ali drugemu, pravemu uredniku, če smatra, da odgovorni urednik ali označeni pisec nista dotičnega žaljivega spisa spisala.

Če sodne takse in sodne stroške ter naknadno odškodnino ne moreta plačati ne pisec in ne urednik, tedaj je dolžan plačati vse navedene stroške lastnik dotične tiskarne.

Vse denarne kazni, sodnijske stroške in sodnijske kazni se morajo poravnati tekom treh dni. Poravnava prisojene odškodnine pa se mora izvršiti tekom dveh mesecev po sodnijskem sklepu. List, kateri bi v določenem roku tega ne storil, se ustavi in ne sme toliko časa izhajati, dokler ni zadna para plačana.

In tako gre lepo naprej . . .

Vprašajmo se, če bo v Jugoslaviji sploh mogel izhajati kak opozicijski list, ako ta projekt postane zakon?

Nastane pa tudi vprašanje, če se v Jugoslaviji bo našel kak lastnik tiskarne, ki bi hotel prevzeti tiskanje kakega opozicijskega lista in s tem riziko plačevanja glob, radi tega, ker je nekdo nekaj „kaznjivega“ napisal.

Tendenca je jasna. Današnji režim se je namenil ves opozicijski tisk potom ene poteze kratkomalo zadušiti.

Nekaj takega v despotski carski Rusiji ni bilo. Še tam bi tak nekulturen barbarizem bil izval vihar ogorčenja in protesta. Pri nas v Jugoslaviji pa preti nevarnost, da bo radikalna klika tak škandal izvedla. Sramota!

v paro; zove se vodna para, ki je vedno v zraku, časih več, časih manj. Zgoraj v zraku se zgosti ta para v tekočino ali se pa strdi ter prihaja kot padavina na zemljo.

En del te vode ostane na zemeljskem površju kot barje, jezero, morje, ali pa teče kot reka, potok itd. Ta voda se imenuje površinska voda, ker je na zemeljski površini.

Drugi del vode prihaja skozi luknjičavo, prepustljivo plast in pride v zemljo, pronicuje vanjo čim dalje globlje, dokler ne pride do vododržne plasti; tu ali ostane na njej ali pa, če je plast nagnjena na eno stran, teče po njej in skozi vodopredvodno plast. To je podtalna voda.

Podtalna voda prodira na površino kot izvirek ali kot studenec. Če izhaja vodonosna plast na površino na strmini griča, prihaja voda, ki se je nabrala na dnu take plasti, a na površini neprepustljive plasti, na dan kot izvirek, ki teče, ako je svet nagnjen, dalje kot potoček. Če pa neprepustljiva plast ni nagnjena ali če je nagnjena jako malo, ali če ima tólmun, pa se v njej ali spodnjem delu vodopredvodne plasti izkoplje jama, se pojavlja podtalna voda kot studenec, ki se po razmerah ali preliha ali ne preliha.

Drobna bitja in voda.

Kakor znano, se deli vse, kar živi na zemlji, vsa živa bitja, na dve skupini: na živalstvo in rastlinstvo. Ko so iz-

umili priprave, ki lahko povečajo stvar večstokrat, pa tudi tisočkrat (takozvane mikroskope), so zasledili celo kraljestvo drobnih bitij, po obliki mnogo enostavnejših od onih, ki jih vidimo na prosto oko, brez priprav. To je velika družina bakterij in drobnih glivic. Da jih jasno vidimo, jih je treba povečati večstokrat, včasih celo tisočkrat in še večkrat. Tudi bakterije spadajo po življenjskih pojavih med najnižje, najenostavnejše, najdrobnejše glivice. Toda drobna bitja so tudi med živalmi. Nekatere teh drobnih bitij žive na človeku, v njem kakor tudi v živalih kot zajedavci ter povzročajo razne prenosne bolezni. Taka bitja se zovejo z občim imenom tudi okužljive kali. Tukaj naj omenimo samo one, ki se lahko prenašajo. To so kali vročice, kolere in griže. Razen tega pa so še druge kali, ki se prenašajo z vodo. Toda razen teh škodljivih, nevarnih kali, je tudi dobrih, koristnih. Mošt in sadje ne bi mogla vreti, mleko in testo se ne bi mogli skisati in marsičesa drugega ne bi bilo, da ni posebnih glivic in bakterij.

Bakterije so jako razširjene; bivajo povsod: na stvareh, na zemlji, na njeni površini in v vrhnji plasti zemlje, v zračnem prahu itd. Ko pada voda izpod neba (iz zraka, atmosfere), odnese ob prehodu skozi zrak s seboj izvestno število kali iz zraka; še več pa jih vzame vase na zemeljski površini. Torej ima vsaka voda na površini (površinska) v sebi mnogo kali. Med njimi utegnejo biti tudi kužne kali.

Umazana konkurenca.

Kar navajeni smo že dokazov gospodov mizarskih mojstrov in njihovega jadikovanja, da imajo pri delu zgubo. Ta nesrečna zguba prihaja na tapet posebno takrat, kadar se gre za kako malenkostno povišanje. Jeremijade o doplačevanju in zgubah sicer niso resnične in jim jih tudi nihče ne verjame; pa recimo, da pri nekaterih delih zaslužijo res rayno toliko, da izidejo, to se pravi, da so stroški ravno toliko, da pokrivajo, in da je dobiček minimalen ali nikak.

Slučaj, katerega hočemo navesti, dokazuje, da so mizarski mojstri takih slučajev, ki gotovo niso prijetni, v največji meri sami krivi, in to vsled konkurence, v kateri prekašajo drug drugega, kdo bo prevzel to ali ono delo cenejše.

Mestna občina ljubljanska je oddala napravo 35 omar za zavetišče za onemogle (ubožnica) v Japljevi ulici. Za to delo se je potegovalo troje mizarskih mojstrov. Pri tej „plemeniti“ konkurenci se je pač dovolj jasno pokazalo, kako gospodje mizarski mojstri postopajo brez glave. Pri tako razmeroma malem delcu je bila diferenca med ofertami reci in piši celih devet tisoč dinarjev! Napravo omar je seveda dobil najcenejši. Sicer je vsa stvar nekako zamotana, in lahko rečemo, da je bila oddaja tega dela izvršena popolnoma nepravilno. Gospodje šefi posameznih uradov mestnega magistrata so se za časa demokratskega šlendrijana navadili oddajati posamezna dela za mestno občino kar tako pod roko. Tako se je zgodilo tudi to pot, in le tako je bilo mogoče, da je dobavo omenjenih 35 omar dobil neki mizarski „mojster“ Praznik v Ljubljani - Vodmatu.

Vrhunec škandala pri celi stvari je, da Praznik sploh nobenega pomočnika nima. Omar seveda sam napraviti ni mogel, to je Praznik tudi dobro vedel, vseeno jih je prevzel, in kakor se je izkazalo iz spekulativnih nagibov. Najcenejši oferent Praznik je oddal napravo omar v Št. Vid nad Ljubljano in sicer za tako ceno, da je sam pri vsaki omari zaslužil 700 kron! Praznik je potemtakem, ne da bi sploh kaj delal, zaslužil lep znesek 24.500 kron! Ali ni to švindel in verižništvo? Zadruga mizarskih mojstrov v Ljubljani je za to lum-

Planinski potoki in rečice v krajinah, kjer ne prebivajo ljudje, so lahko stalno brez kužnih kali, ker ni nikogar, da bi jih zanesel tja. Istotako so lahko osrednji deli velikih jezer stalno brez kužnih kali, ako se jezera ne očiščajo. Največji del površinske vode v naseljenih krajinah pa utegne biti jako lahko onečiščen s kužnimi kalmi.

Podzemna voda in kali.

Površinska voda je polna kali. Ta voda ponicuje v zemljo. Pri tem deluje svet, skozi katerega prehaja, večinoma kot precejalo ter zadržuje kali v sebi, tako da je voda, ki je prešla štiri metre v globino skozi primeren svet, popolnoma brez kali, tudi kužnih. Taka voda je zdrava, zanesljiva, dobra voda. Voda pa teče pogostoma tudi skozi debelejše, prepustljive plasti; čim debelejša je plast, skozi katero teče, tem bolj se lahko zanašamo, da je voda zdrava, zanesljiva. A to velja zlasti za tak svet, ki ni razrit in razgreben, ker niso prej kopali na njem stranišč, pomijalnic, kanalov, kleti itd. Tak nenaseljen svet je jako primeren za pridobivanje zdrave vode; svet v gosteje naseljenih mestih in čestokrat tudi v gosto naseljenih, pa je neprimeren.

Svet, sestavljen iz prsti in peska, deluje kakor naravno precejalo ter zadržuje kali. Toda voda lahko teče tudi na stotine metrov skozi zemljo in ima vendarle zopet izjemoma

parijo dobro vedela, ni pa ukrenila ničesar, da to umazanost prepreči, kar bi se ji bilo prav lahko posrečilo, če bi bila pravočasno o tem obvestila koga izmed delavskih občinskih svetnikov. Ko so delavski občinski svetniki za stvar zaznali in ukrenili, da se v bodoče potom šefov posameznih mestnih uradov ne sme oddajati mestnih del pod roko, kakor se je dogajalo, je bilo že prepozno. Zadruga mizarskih mojstrov — in to je značilno — se niti do protesta ni povzpela, kar znači, da z umazano konkurenco Praznikovo soglaša! Dobava teh omar na ta način bi se bila dala prav lahko preprečiti, posebno še, ker je eden izmed oferentov bil dražji samo za 4000 Din, kar bi pri takem velikem znesku ne igralo nikake vloge. Tako si je Praznik prav po nepotrebnem priveržil 24.500 kron na stroške ljubljanskih davkoplačevalcev, med katerimi se nahajajo tudi ljubljanski mizarski mojstri, in drugič bo mestna občina opeharjena pri kakovosti dobavljenega dela, ker bo porabljeni material in izvršeno delo najmanj za 8000 Din manj vredno.

Mi ne zavidamo delo in zaslužek mizarskim mojstrom v Št. Vidu. Nikakor pa ni na mestu, da posestniki kmetij, ki torej niso popolni profesionalni mizarji, delajo tako sramotno konkurenco čistim profesionalnim mizarjem ljubljanskim. Nehote pa se vprašamo, k čemu imajo ljubljanski mizarski mojstri svojo zadrugo?

Poročilo

o drugi plenarni seji Saveza lesnih delavcev Jugoslavije, ki se je vršila dne 28. in 29. oktobra 1923 v Ljubljani.

Tekom zadnjih petih mesecev, odkar postoji ujedinenje lesnih delavcev Jugoslavije, je Savez lepo napredoval. Poleg porasta članstva je v glavnem zaznamovati, da se je ugledilo teren za bodoče delo na polju organizacije. V onih pokrajinah, kjer pritisk reakcije ni bil tako jak kakor v nekaterih drugih, kaže razvoj podružnic lep napredek. Največje poteškoče so se stavili organizatoričnemu delu v pot v Dalmaciji, kjer se vsak občinski pandur čuti neomejenega gospodarja. Po ministrstvu za notranje zadeve potrjena pravila, ki so bila poslana na tamošnje velike

v sebi dosti kali. To velja zlasti za vodo, ki teče skozi apnene stene. Taka stena je pogostoma izprana, predrta v raznih smereh. Skozi njene luknje teče voda neprecejena kakor skozi kanale; v razdalji enega ali več kilometrov pride zopet na dan ter ima lahko v sebi dosti kali. Zato je treba preiskati vsak izvir tudi v tem oziru, kar se imenuje bakteriološka preiskava. Na ta način se ugotavlja, koliko kali je v določeni količini take vode.

Iz vsega tega izhaja, da je lahko voda glede sestavin (kemijsko) odlična, v zmislu zdravoslovja (higiene) pa slaba, nezanesljiva, nepitna. Taka je, če ima dosti kali (bakterij), če se lahko onečisti ali če je onečiščena s kalmi in časih tudi s kužnimi kalmi. To dvoje se ne sme zamenjati! Dobra voda v kemijskem ni vselej dobra v higienskem zmislu.

Kaj zahtevamo od dobre vode?

Poleg tega, da ne sme biti v dobri vodi kali, zahtevamo od nje, da je bistra in da je v tanjših plasteh brez barve, da nima slanega okusa in da je brez duha. Razen tega mora biti zmerno mrzla (7 do 12 stop. C).

Dobra voda ne sme nikakor imeti kužnih kali in sestavin, ki so škodljive za zdravje. Zajeta mora biti tako, da je izključeno vsako onečiščenje tako s škodljivimi sestavinami kakor tudi s kalmi za poznejše čase.

župane, za te velike župane ne veljajo, (!) ker so očitno mnenja, da veljajo še vedno le pravila, ki jih je potrdil Dunaj in ne Beograd. Navzlic temu, da je pokrajinska uprava za Dalmacijo že likvidirana, veljajo potemtakem za velike Jugoslovane v Dalmaciji še vedno avstrijski zakoni! Navzlic vsem težavam je bila v Splitu upostavljena podružnica, katera šteje danes 140 članov. V ostalih mestih Dalmacije še ni bilo mogoče ustanoviti podružnic.

Teževne so razmere tudi v Bosni in Hercegovini. Škoda bi bilo o tem obširneje pisati, ker vsak sodrug itak ve, s kakim groznim terorjem je bilo v Bosni in Hercegovini vso delavsko gibanje zatrto. Razumljivo je torej, da se rane, ki jih je teror zadal delavskemu pokretu, dajo lečiti le polagoma. Vrh tega bo treba doseči sporazum z onimi sodrugi, ki se še oklepajo lokalne organizacije. Savez drvodjelskih radnika za Bosnu i Hercegovino bo moral likvidirati, ker itak nima več nikake življenske sile in je število članstva tako malenkostno, da se sploh ne izplača obstoj tega saveza. Razni predsodki bodo morali pasti, ker je popolnoma izključeno, da bi brez skupnosti in skupnega dela bilo pričakovati uspeha. Zlasti bo treba enkrat privedi vse lesne delavce do prepričanja, da lokalni patriotizem in pokrajinski partikularizem ne vodi do cilja. Danes ima Savez lesnih delavcev Jugoslavije tudi v Sarajevu podružnico. Posledica na tleh ležečega pokreta v Bosni in Hercegovini se zrcali v delavskih plačah, ki so naravnost mizerne. V prvi vrsti prihaja vladni pritisk v korist kapitalistom, katerim reakcija in vgnjetenost delavstva prihaja prav za brezobzirno izkoriščanje, kar jim donša silnih profitov. Delavstvo pa pri tem neizrečno trpi, je gladno, golo in boso.

Na Hrvatskem in Slavoniji teror od strani oblastij tudi še ni odjenjal popolnoma in divja še posebno v Zagrebu. V tem mestu meče delavskemu pokretu režim polena pod noge samo radi tega, da gladi pot politiki frankoycev. Gorostastni slučaj se dogajajo posebno v Brodu na Savi. Če tam pridejo delavci k policijskemu šefu intervenirati v zadevah organizacije, jih ta famozni gospod na mesto potrebnih pojasnil, ki jih je dolžan dati in za kar je tudi od države plačan, enostavno vpraša, kje so pristojni in če imajo domovinske liste! Mnogo delavcev je ta policist že izgnal, ne glede na to, da so bili v Brodu na Savi rojeni in da v tem mestu žive že 40 in več let, in ne glede na to, da so državljani Jugoslavije. Nasprotno pa ta policijski šef pusti popolnoma pri miru razne akcijonarje in tovarniške ravnatelje, čeprav so madžarske narodnosti in tudi v večini madžarski državljani. V Gorskem okraju na Hrvatskem se z delavstvom še vedno postopa tako, kakor bi nad celo Jugoslavijo bilo proglašeno izjemno stanje. V tem kraju se po 9. uri zvečer ne smejo sestati niti 3 do 4 delavci. In da bo suženjstvo delavcev popolno, se vsak delavec mora javiti pri pristojnih oblastih in prositi dovoljenja, če hoče potovati iz kraja v kraj!

S takimi težavami in zaprekami se Savez lesnih delavcev Jugoslavije mora boriti. Ali navzlic vsem tem težavam in zaprekam šteje danes Savez lesnih delavcev Jugoslavije že 54 podružnic.

Od 9. maja 1923, torej od časa kongresa, do konca oktobra je zaznamovati 31 tarifnih ali mezdnih pokretov. Od teh je bilo 14 pokretov zvezano s stavkami, ki so trajale skupno 198 dni. V stavkah je bilo udeleženih 1871 delavcev. Za vsa mezdna gibanja je bilo izdatkov Din 37.956,11.

Potom mezdnih pokretov, v kolikor so se zaključili mirnim potom, kakor tudi potom stavk, se je poleg drugih ugodnosti doseglo od 10 do 30% poviška na plače. Tri stavke so bile izgubljene.

Tekoče posle Saveza lesnih delavcev Jugoslavije opravlja za enkrat sedem nameščencev. Eden izmed teh je nameščene podružnice, štiri pokrajinski odborov in dva centrale. Ker pa se je pokazala potreba pokrajinskega tajnika za Bosno in Hercegovino, je plenum želji bosanskih sodrugov ustregel, ker se je o nujni potrebi prepričal, tako, da je število nameščencev za enega naraslo.

Dela je silno mnogo, posebno še, ker so plače lesnih delavcev na celi črti daleko pod faktično potrebo. Da se ta nedostatek popravi, je treba posvetiti mnogo pozornosti poedinim podružnicam, da se jih dvigne ter vsestransko ojači za nadaljno delo, posebno pa da se vstvari delovne pogoje, ki bodo lesnim delavcem zagotovili dostojno življenje.

Pravilnik plenarna seja ni sprejela, pač pa je sklenila, da se predloženi osnutek da odtiskati. Tiskani osnutek pravilnika se razpošlje pokrajinskim odborom in podružnicam v proučitev tako, da bo vsem prizadetim faktorjem v Savezu dana možnost iznesti svoje pripombe in želje. Dokler pravilnik ni sprejet, veljajo vsi oni sklepi glede podpor, kakor jih je bil sklenil kongres in kakor so bili podružnicam publicirane.

Prihodni kongres Saveza lesnih delavcev Jugoslavije se bo vršil meseca avgusta 1924. Število delegatov za kongres se določi tako, da pride na prvih 100 članov en delegat, na daljših 200 članov zopet po en delegat. Predno se bo vršil kongres, se ima vršiti še plenarna seja, na kateri se ima določiti vse podrobnosti za kongres.

Vse podružnice se opozarja, da se imajo mesečne obračune vsakega meseca najkasneje do 10. redno pošiljati pristojnim pokrajinskim odborom. Večkrat se naproša podružnice za razne podatke zlasti statističnega značaja, na katere sodrugi ne polagajo nobene posebne važnosti, kar je pa velika pogreška, ker se s tem zavlačuje in otežkoča redno poslovanje. Da se takim napakam pride v bodoče v okom, se apelira na vse podružnice, da takoj odgovarjajo in zaprosene podatke sporoče, kakor hitro so dobili od pristojne savezne instance tozadevni poziv. Plenarna seja sklene, da se na račun društvene imovine ne sme nikomur dovoljevati kakega posojila. Delegati, ki se vozijo v društvenih poslih po železnici, se smejo voziti le v III. razredu osebnih ali brzih vlakov. Ker se je vse podražilo, se apelira na vse podružnice kakor tudi na pokrajinske odbore, da kolikor mogoče varčujejo. Odbore, zlasti pa kontrole podružnic se pozivlje, da svojo dolžnost točno in strogo izvršujejo.

Pretrusujoč sklep vlade, po katerem namerava ukiniti ministrstvo za socialno politiko kot edino instanco delavstva, plenum v imenu vseh lesnih delavcev proti taki nameri najodločneje protestira. Ob enem tudi protestira proti vsaki poostitvi vsakojake reakcije, katera bi bila naperjena proti delavskemu razredu. Tozadevna resolucija je bila že objavljena.

Po vsestranski razpravi je bila seja plenuma zaključena s pozivom na vse člane našega saveza, da posvetijo vse svoje moči namenu, da se vse lesne delavce Jugoslavije privede v strokovno organizacijo.

Probuditi je treba vse one, ki se nahajajo še v spancu brezbriznosti in ne vedo, kam se jim je treba obrniti in kje bi iskali pomoči. Organizacija je edina zaščitnica delavskega razreda. Delavstvu pa je vsak dan treba premišljevat, kako bi postalo čim jačje in odpornejše proti skupnim izkoriščevalcem.

Naj živi Savez lesnih delavcev Jugoslavije!

Centralna uprava.

Mezdni pokret.

Končno je dne 5. decembra t. l. prišlo do zaključka meznega pokreta v tovarni pahištva iz ogibanega lesa v Karlovcu, kateri se je vlekel že nekoliko tednov. Resultat tozadevne razprave med zastopnikom tovarne na eni in zastopniki delavstva ter Saveza lesnih delavcev Jugoslavije z druge strani je sledeči:

1. Pravice delavskih zaupnikov se priznavajo. Zaupnika se smatra kot posredovalni organ med upravo tovarne in delavstvom.

2. Normalni delovni čas je osem ur dnevno, oziroma 48 ur tedensko.

3. Prekournno delo se dovoljuje le tedaj, kadar bi dotično delo ne moglo biti izvršeno v normalnem delovnem času in bi iz tega pretila nastati materijelna škoda.

4. Za vsa na dosedanji pogodbi sloneča akordna dela, za katere je kot eksistenčni minimum veljal tedenski zaslužek za delavca 260 Din in za delavke 150 Din, se povišajo za delavce na 320 Din in za delavke na 210 Din.

5. Delavci, ki se jih od akordnega dela začasno premesti k delu, za katero je določena dnevna plača, prejemaajo ono plačo, katera je za dotično delo določena. Za delavce, ki se jih od akordnega dela za stalno premesti k dnevnemu, se določi dnevno plačo sporazumno.

6. Dnevne plače za mizarje znašajo: v prvi kategoriji, v kateri so uvrščeni samostojni mizarji, 8 Din na uro, za mizarje v drugi kategoriji 7 Din, v tretji 6 Din in končno za mizarje v četrti kategoriji 5 Din.

7. Strojni delavci in delavci v montaži: Plača za te vrste delavcev znaša 4-50 do 7 Din; za začetnike znaša plača za prva dva meseca 4-50 Din in se jim ista po preteku tega roka po sposobnosti zviša.

8. Za ključavničarje, kovače in kurjače velja plača od 5 do 6 Din na uro.

9. Glede stanovanj, drv in vrtov, ki so jih dosedaj od strani tovarne uživali delavci, ostane vse tako, kakor dosedaj.

10. Odpovedni rok velja za obe stranke osem dni. V kolikor bi se kdo izmed delavcev ne ravnal po tem odpovednem roku, mu tvrdka za kazen odtegne zaslužek za zadnje tri dni. Tako nabrani zneski se porabijo za delavske prosvetne namene. Zaupniki imajo pravo kontrole teh sredstev.

Alojzija Kristan.

V Ptujju je umrl dne 24. novembra 1923 naš član Alojzija Kristan, rojen leta 1864. Rajnkega Kristana je sklatila v grob dolgotrajna proletarska bolezen — jetika.

Naj mu bo zemljica lahka!

Vsem podružnicam na znanje.

Mnogi lesni delavci, zlasti mizarji, poznajo strokovno organizacijo še le tedaj, kadar jim prične teči voda v grlo. Dokler so v delu, si tak kolega ne pusti dopovedati, da je treba skrbeti za bodočnost, dokler je čas. Mnogi delavniški zaupnik se zastonj trudi, da bi ga pregovoril in pripravil do tega, da bi napram organizaciji vršil svojo dolžnost in za božjo voljo plačeval ono bagatelo tedenskih prispevkov, ki mu v

slučaju potrebe zagantirajo zaslonbo, moralno in gmotno podporo. Ne glede na tisočero izgovorov, ki jih navaja, skuša tak tudisodrug v mnogih slučajih še otežkočiti stališče zaupnika. Pomilovanja vredni zaupnik, na katerem dostokrat sloni vsa organizacija dotične delavnice, mora včasih take preslišati, da mu večkrat kar sapa zaostaja. In trdna mora biti zaupnikova koža, kajti vsak mehkokuznež, posebno še, ako ni sam do dna svoje duše prepričan o nujnosti in neizogibni potrebi stanovske strokovne organizacije, mora nad takimi malkontenti obupati. Skratka, boriti se je zaupniku za vsako paro prispevkov kakor lev. Zatajevati mora samega sebe in pogostoma celo riskirati svoje delo in zaslužek. Tudi v drugih ozirih ima zaupnik največ opravila in posla ravno s tistimi, ki imajo vedno kake želje in ki jim ni nobena reč nikoli po godu.

Ves ta trud od zaupnika seveda zahtevajo brez da bi tudi od svoje strani imeli toliko uvidnosti ter priznali, da brez strokovne organizacije tudi zaupnikov ne bi bilo. Še manj pa, da bi uvidevali, da delavstvo spričo močnih organizacij delodajalcev, v interesu svojega obstoja in kot razred delavci brez istotako močne strokovne organizacije ostati ne morejo, če nočejo storiti direkten moralen in eksistenčen samomor.

Sedanja brezposelnost nam pa kaže še drugo lice teh takozvanih „zastankarjev“.

Obče znano je, da se dobri delavci nikoli ne branijo vršiti svojo dolžnost kot član in kot sodrug. Pri njih velja načelo: dober delavec, dober sodrug. In tako se praviloma dogaja, da postanejo običajno v prvi vrsti brezposelni slabi delavci — slabi sodrugi. S tem seveda ni rečeno, da tudi dobrega delavca — dobrega sodruga ne doleti brezposelnost, posebno ako je gospodarska kriza tako huda kakor je sedanja.

V slučaju brezposelnosti ali drugačni nepriliki pa je zastankar prvi, ki neverjetno hitro najde pot k organizaciji. Pri zavednih sodrugih je opazati, da potrpe, upoštevajo finančne razmere svoje strokovne organizacije; vse to pa pri „zastankarjih“ ni. Ta enostavno pride, če je slučajno stavka, in kategorično zahteva, da se mu mora dati toliko in toliko, če ne vam nastavlja nož na prsi v obliki izjave, da drugače pojde na delo. Niti najmanj se tak nezavednež ne vpraša, če ima tudi pravico zahtevati nekaj tam, koder ni ničesar prispeval. Niti najmanj ne pomisli, da zgubljena stavka bo imela tudi za njega silno slabe posledice. Ne vpraša se, zaradi tega ne, ker ni sposoben in zmožen, da samemu sebi na tako vprašanje odgovori. Če pa po dobljeni stavki ni dobil izplačane procante do zadnje pare, tedaj je prvi zopet nad zaupnikom, od katerega zahteva, da mu pravilno izplačilo izposluje. Če tega zaupnik ne izvrši takoj, tedaj se iz ust „zastankarja“ usuje ploha psovka na zaupnika, na odbor in organizacijo.

Če ima „zastankar“ cele kupe izgovorov na razpolago, da mu ni treba plačevati prispevkov, jih ima še več na razpolago, da doseže kako podporo, kadar je brez dela in vsled brezposelnosti na potovanju.

Vsak zaveden delavec, član in sodrug gleda v prvi vrsti na to, da ima svoje društvene dokumente v redu. Veselje je gledati takega sodruga, ko pride zavestno in ponosno v organizacijo, kadar je na potovanju, izroči svojo člansko knjižico, iz katere se svetijo tedenske znamke kar iz več strani. Nič hlinjenja ne opaziš pri njem, nič nepotrebnih izgovorov, kratko in malo ti pove, od kod je prišel in kaj je v dotičnem kraju. Sam pa natančno ve, kaj in koliko mu spada. Vse se izvrši gladko, brez vsakega prerekanja.

„Zastankar“, ki pozna organizacijo samo takrat, kadar jo rabi, pa pride in se dela, kakor da ne bi znal šteti do pet. Obraz dela bolj neumen kakor v resnici je. Na dolgo in široko prične pripovedovati ter razlagati stvari, za katere se niti ne gre. Končno izleze iz njega, da bi rad dobil podporo. Njegovo obnašanje je nesigurno, priliznjeno in nemoško. Kakor hitro ga pa vprašaš, kje ima svojo člansko knjižico, te skuša uveriti, da je bil vedno član, da pa je svoje dokumente pozabil doma, ali da jih je pri podružnici, kjer je delal, pozabil dvigniti, ali jih niso hoteli dati, da dotičnega funkcionarja ni bilo doma, ko je odpotoval, da jih je zgubil, da so mu bili ukradeni itd., itd. Kakor pač nanese in kakor se pač posamezniku zdi, da bi bilo najboljše in najenostavnejše priti do denarja na račun organizacije, se ta poslužuje tega izgovora, drug pa drugega. Nekateri, če vidi, da napram funkcionarju brez članske knjižice, katera je edino merodajna, ne bo ničesar opravil, skuša postati tudi energičen, apelira na svojo zavednost in se čudi kako to, da se mu neče verjeti itd. Ko pa še s tem ničesar ne opravi, postane mehak in začne vzbujati sočutje ter usmiljenje — češ, takle sem, čevlje imam slabe, denarja nič nimam itd.

Teško je zavriniti takega človeka, ki je seveda tudi proleta-rec-trpin, toda pozabiti se ne sme, da ga tepe lastna šiba. Silno pa se moti oni funkcionar, ki misli, da ga bo spravil na pravo pot proletarske solidarnosti s tem, če mu v sili gre na roko, misleč, da bo gotovo vsaj v bodoče drugačen in vršil svojo dolžnost napram celoti. Kaj še! Ravno nasproten je efekt. Z obziri na njegovo desolatnost se mu daje le potuha, kajti s tem se ga le utrdi v njegovem mnenju, da mu organizacija itak ne odreče pomoči, čeprav ni za isto prispeval ničesar. Pozdravi in izleči se ga edino le s tem, da se mu pusti izpiti kelih do dna njegove grenke in nemile usode. Še le tedaj, ko se mu na celi črti vsakojaka pomoč kategorično zavrne ter odreče, še le tedaj se v njem vzbudi kes in obžalovanje zakaj ni strokovne organizacije poznal, dokler je bil čas. In če pride zopet v delo, tedaj bo na podlagi bridke skušnje in da se mu ne bo zopet tako godilo, preje našel pot v organizacijo kakor pa, če se mu jo je pod različnimi pretvezami posrečilo obrnažiti.

Izgovori, ki jih iznašajo brezposelni in potujoči lesni delayci, da bi brez članske knjižice dobili podporo, so v 99 od 100 slučajev izmišljeni, neresnični in lažnjivi, zato pa se jim tudi pod nobenim pogojem ne sme verjeti.

Ogromne so škode, ki so jih razni brezvestni elementi strokovni organizaciji že napravili. To so ljudi, ki jim strokovna organizacija ni pri srcu, to so ljudi, katerim se po vsej pravici lahko zaluča v obraz, da so „zastankarji“, ki nimajo družega na misli, kakor bi na račun zavednih in požrtvovalnih sodrugov strokovno organizacijo kolikor mogoče izdatneje izkoristili. Napram takim izkoriščevalcem društvenega imetja je treba nastopati z vso brezobzirnostjo, kajti vsak, ki se mu posreči preslepiti funkcionarja, ni hvaležen, ampak se za hrbtom smeje in norce brije.

Strokovna organizacija rabi svoja sredstva za druge, važnejše namene in za svoje člane, ne pa za parazite.

Vodilno načelo naše strokovne organizacije mora biti — člani za člane. Kdor pa se ne more izkazati, da je član, ta nima nikakršne pravice in se mu ne sme pod nobenim pogojem izplačati na račun društvene blagajne niti ene pare.

Franc Langer.

V noči od 3. na 4. novembra t. l. je preminul v Indiji stari organizator, mizar Franc Langer. Boleh je sicer že dalje časa, vendar bi bil še živel, če ne bi nesrečni slučaj bil nanesel, da ga je pri britju brivec ranil, vsled česar je nastopilo otrovanje krvi, čemur je Langer podlegel. Langer je bil od mladih nog agilen agitator in zaupnik v delavskem pokretu. Tako kakor vsak mizar stare garde, je tudi sodrug Langer v svojih mladih letih mnogo potoval in delal po različnih krajih. Pri vsaki priliki se je tudi udeleževal v strokovni organizaciji lesnih delavcev. Mnogo je čital in si na ta način prisvojil široko znanje, kar mu je pri njegovi agitaciji prav prihajalo. Sodrug Langer je bil značajan in skoz in skoz pošten, zato tudi čislán in upoštevan.

Rojen je bil v Antunovcu pri Daruvaru leta 1878. Nad grobom s. Langerja plače vdova in petero nepreskrbljenih otrok. Bridka usoda proletarske rodbine.

Naj mu bo zemljica lahka!

Lesni trg Jugoslavije.

Opazati je naraščajoče popraševanje po rezanem bukovem lesu novejšega datuma zlasti za izvoz v Italijo in prekomorske kraje. V poštev pride v glavnem bukovi les, ki je poraben za produkcijo pohištva. V splošnem pa je, kakor običajno vsako leto, ob tem času tudi popraševanje po železniških pragih iz hrastine, istotako za izvoz. Ker pa so ponujane cene prenizke, je trgovina zelo mlačna. Na drugi strani živahnješo trgovino in normalno delo ovirajo tudi plačilne težkoče. Vsled pičlosti denarja je trgovina z lesom v notranjosti države silno nazadovala, redke kupčije se sklepajo na dolge termine. Kar pa vzbuja začudenje, je dejstvo, da so vsklicne cene pri prodaji vseh gozd-nih kompleksov potom licitacije napram lanskemu letu več kakor za 100% poskočile. Cene, ki se jih pri licitaciji dosega, so naravnost neverjetno visoke; tako se je pri prodaji gozdov petro-varaždinske občine dosegla cena, katera je normalne cene prekašala za 190 in celo za 300%. Vsekakor dokaz, da bodo cene za žagan les morale silno poskočiti, kar se je deloma tudi že uresničilo. Slavonski les se ima zahvaliti samo svojemu slovesu, ker bi njegova prodaja pri današnji konkurenci inozemstva bila nemogoča. Prodaja mehkega, kakor tudi trdega lesa Jugoslavije je silno otežkočena vsled konkurence od strani Avstrije, Romunije in celo Češkoslovaške. Mehki les iz Češkoslovaške transportiran po vodi, ladja franko Beograd na primer pride za 10% cenejše, kakor mehki les iz Slovenije vagon franko Beograd. Istotako dobi Vojvodina in kraji okoli Indije na primer bukova drva iz Romunije cenejše, kakor pa domača, ki se jih mora transportirati 100 do 150 km daleč.

„Slovenec“ z dne 5. decembra 1923 prinaša članek izpod peresa nekega L. pod rubriko „Gospodarstvo“, pod naslovom „K povzdigi lesne industrije na Gorjancih“, ki je vreden, da se ga prečita. Glasi se:

„V jugovzhodni smeri kot nadaljevanje ribniških in kočevskih hribov se razprostirajo kot nekdanja meja med bivšo Kranjsko in Hrvaško tja do Samobora do nedavnosti na severni strani še s pragozdom zaraščeni Gorjanci. To gorovje hrani velikanske množine lesa najboljše kakovosti: hrastine, smrekovine, jelovine, kostanjevine in drugega za vsako obrt potrebnega lesa. Tu je v dolinicah in kotlinah relativno gosto naseljeno prebivalstvo, Podgorci, ki so večinoma potomci pred 3 stoletji semkaj pri-

beglih bosniških izseljencev — Marlakov, deloma rimsko-katoliške, deloma pravoslavne vere. Trd življenski boj za obstoj se tu bije. Zemlja je malo rodovitna, nepregledni gozdni kompleksi pokrivajo tla, borna živinoreja daje malo zaslužka. Skromne življenske zahteve, neumorna pridnost in trdna telesna narava označujejo ljudstvo. S krošnjarstvom in z izselitvijo v Ameriko so si pomagali pred otvoritvijo dolenske in belokranjske železnice. V zadnjih desetletjih se razmerje zboljšuje. Enostranska eksploatacija lesnih izdelkov — polfabrikatov, desk, tramov iz mehkega in trdega lesa, izvoz hrastine in kostanjevine, nudi tako lastnikom gozdov kakor tudi delavcem skromen zaslužek. Najbolj je razvita prodaja drv za kurjavo in oglja.

Preobsežno izsekavanje in trebljenje gozdov, kakor se sedaj po vojni začenja, bo sčasoma neugodno vplivalo na klimatične razmere v teh hribih kakor tudi velikega dela Dolenjske. Sedaj neznani hudourniki bodo odnašali zemljo in prod. Že sedaj nastopajo ob deževnih pomladnih in jesenskih nalivih povodnji v novomeškem in kostanjeviškem okraju. Nevihte z nalivi in točo se bodo vedno pojavljale in namesto blagoslova nam bodo vedno pretile vremenske nezgode, uničujoč poljske pridelke. Treba je tedaj racionalnega gozdnega gospodarstva.

Obsežni gozdovi na Gorjancih nam pač nudijo za stoletja dovolj lesa za izdelavo najrazličnejših lesnih izdelkov. Treba je to eksploatacijo le racionalizirati. Ako upoštevamo mnogovrstnost in množino lesnega materiala, število krepkih in pridnih delavnih moči, razpolaga vodne moči in premoga, ki se nahaja v neposredni bližini, bi se mogla v Gorjancih ustanoviti najrazličnejša podjetja, ki bi se pečala z izdelavo zabojev za zabojevanje sadja, testenin, jajc in tobačnih izdelkov; sodčkov za cement in barvo, deščic za parkete, ladijska tla, lesno volno, lepenko, celulozo in papir, lesene jermenice, lesena kopita, lesene podpetnike, lesene žeblice, merila, sode za vino, furnire, vehe, ščetke, zobotrebce, samokolnice, impregniran les (zlasti vinogradniške kole) itd.

Sedanja izraba lesa kot polizdelek (deske, trami, drva za kurjavo, oglje itd), ne izkorišča dovolj racionalno odpadkov, ki znašajo 30—50 odstotkov celotne količine lesa. Vedno obsežnejša enostranska eksploatacija nam more prinesiti v teku časa več škode kakor koristi. V tem oziru naj bodo Gorjanci za Novo mesto zenica v očesu: vir trajnih dohodkov. Lesne trgovce in industrijce pa s tem opozarjamo na še premalo razvito tehnično izrabo lesa naših Gorjancev v smislu racionalnega gozdnega gospodarstva in na možen zaslužek, ki se tu nudi.

Interesantno je na članku zlasti to, da proti koncu kliče klerikalni „Slovenec“ v Gorjance trgovce, industrijce in kapitaliste sploh. Sem pojdite, podjarmite si delovno silo in zaklad na lesu v Gorjancih, jih vabi pobožni list. Drugega izhodišča „Slovenec“, ki drugače neprestano čucka o socialnosti, ne ve. Niti to mu ne prihaja na misel, da bi se vsaj potom združništva dalo eksploatirati gorjanski les potom revnih Gorjancev samih. Takšna je logika klerikalcev. No, vsaj tudi drugačna biti ne more, ker je klerikalno združništvo samo postalo že popolnoma čisto kapitalistično, na račun kojega se posamezni klerikalni veljaki bogate. Ne zdi se jim torej vredno uvajati za gorjanske reveže združni sistem, direktno naj se kapitalisti — seveda klerikalni — polaste vsega. Po pravem klerikalnem načelu naj si podjarme poleg mrtvega tudi živi kapital. Pa se nikar ne čudimo, kaj družega od klerikalcev pričakovati ni.

Hud popr.

Še zdravnikom se gnusi infamna gonja, ki jo uprizarja Zveza industrijcev, zadruga obrtnikov ter razni drugi podrepaniki, zlasti demokratskega kalibra, proti delavskim zavarovalnim zavodom.

Izjava, ki jo podaja predsedstvo Zveze blagajničnih zdravnikov v ti zadevi in ki so jo izročili Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, se glasi:

Socijalno zavarovanje za delavce je bilo opetovano predmet razpravam v odborovih sejah zveze blagajničnih zdravnikov za Slovenijo. Zdravniki smatrajo zakon za zavarovanje delavcev za eno najboljših postavodajalnih del naše države, ker je samo v Sloveniji deležnih zakonitih dajatev nad četrto milijona rednih zavarovancev in njih svojcev. Smotreno organizirana uprava in brezhibno poslušajoča zdravniška služba nudita najzanesljivejše jamstvo za hitro, pravično in zadovoljivo izvajanje zakona za zavarovanje delavcev. Zdravniki kot glavni činitelji v izvrševanju tega zakona so pripravljeni, da podpirajo merodajne oblasti pri vseh zakonitih in upravnih reformah, ki streme za navedenim ciljem. K resolucijam gospodarskih korporacij, ki zahtevajo deloma noveliranje zakona, deloma znižanje upravnih stroškov, odbor ZBZ ni zavzel določnega stališča, temveč prepušča končno sodbo občnemu zboru, pač pa ugotavlja že sedaj, da je zdravniška služba v veliki meri odvisna od dobre uprave in sviri pred kakršnimkoli poslabšanjem socijalnega zavarovanja ter ozkosrčnostjo pri upravnih reformah. Odbor ZBZ ugotavlja na podlagi dolgoletnih izkušenj starejših uradovih zdravnikov, da je najcenejša uprava lahko najdražja in da najcenejša uprava more povzročiti katastrofalne posledice za zavod in za socijalno zavarovanje. Končno odbor ZBZ pravočasno opozarja, da bi naletele na najstrožji odpor pri vseh zdravniških brez izjeme one upravne reforme, ki bi zdravnikom nalagale poleg zdravniške službe še velik del pisarniških poslov.

Shodi.

Maribor. Dne 6. decembra 1923 se je vršil tukaj shod lesnih delavcev, katerega je sklicala mariborska podružnica. Shod je bil obiskan sicer dobro, vendar pa ne tako, kakor bi številu zaposlenih lesnih delavcev v Mariboru in okolici odgovarjalo.

Podana so bila na shodu poročila tajnika in blagajnika, ki so jih navzoči potem, ko je tudi kontrola sporočila, da je vse v najlepšem redu, vzeli na znanje.

Na razgovor pride vprašanje obligatoričnega sklada za podpiranje obolelih članov. Predsednik je mnenja, da potrebo takega sklada pač vsakdo uvideva, ne uvidevajo pa mnogi, da za ustanovitev takega sklada je prvič potreben reden prispevek, drugič pa tudi redno plačevanje. Po daljši razpravi se sklenske sklicati pred novim letom še en shod. Pozvati se ima na shod vse članstvo. Pri ti priliki se ima zadevo spraviti ponovno na dnevni red ter napraviti tozadevne primerne sklepe.

Pridejo na vrsto zadeve organizatoričnega značaja, pri čemur predsednik poukazuje na mlačnost mnogih lesnih delavcev, kar je krivo žalostnega dejstva, da se v neki delavnici dela že celo po deset ur na dan. Početje delavcev v dotični delavnici je podla zanikrnost, katera se bo nad njimi samimi kruto maščevala, kajti varajo se, če mislijo, da bodo s takim početjem kaj profitirali. Pride čas, ko bo delodajalec prodane duše poplačal z brco. Končno apelira predsednik na vse navzoče, da pomagajo zgubljene sinove privedi zopet na pravo pot.

V Zbelovem se ustanavlja strokovna organizacija in upati je, da bodo tamošnji zaupniki, ki so prevzeli nalogo izvršiti vsa potrebna dela, svojo dolžnost izvršili.

Končno se sklone, prirediti letos silvestrovo veselico. Po vzoru ljubljanskih lesnih delavcev ima vsak član napraviti dobitek. Če bodo mariborski lesni delavci vzeli silvestrovo veselico resno v roko, bodo lahko dosegli lep rezultat.

S tem je bil lepo uspeli shod zaključen.

Nezgode.

Tržič. Pri lesnoindustrijskem podjetju barona Borna je delavec Peter Golja pri delu padel tako nesrečno, da se je na vratu nevarno poškodoval.

V Polhovem gradcu je padel s kupa desk delavec Luka Debevc pri P. Božnarju in se nevarno poškodoval na hrbtu.

V Hudem kotu se je na Tomasijevi žagi žagar Ludvik Pušnik tako močno obrezal na levi roki, da so ga morali odati v bolnico v Maribor.

V Mokronogu se je na krožni žagi Franceta Penca žagar Anton Bakše težko obrezal po desni roki.

V Sp. Šmarjeti se je na levem plečetu težko poškodoval tesar Josip Kočevar.

Ljubljanski lesni delavci, halo!

Bliža se

Silvester.

Ta dan, to je 31. decembra 1923, priredi podružnica ljubljanskih lesnih delavcev kakor običajno tudi letos svojo

Silvestrovo veselico v hotelu Tivoli.

Začetek ob 7. uri zvečer. — Spored veselice bo zelo bogat. Sviral bo Šišenski orkester. Po izčrpanem programu bo

ples.

Da bo uspeh naše silvestrove veselice popoln, vas soderuge prosimo dvoje, prvič naj smatra vsak za svojo dolžnost preskrbeti vsaj po en

dobitek,

drugič naj vsakdo skrbi za mnogobrojno udeležbo. Vstopnina je za osebo 7 dinarjev.

Vstopnice se v predprodaji dobe v tajništvu naše organizacije in pa pri zaupnikih po delavnicah, kakor tudi pri veselični blagajni.

Na noge, sodrugi, da se poslovimo od starega leta in pozdravimo novo!

Lesni delavci Maribora in okolice, pozor!

Podružnica lesnih delavcev priredi letos na Silvestrov dan, to je dne 31. decembra 1923, svoj lastni

družinski zvečer

kateri se vrši v prostorih gostilne Rožanc na Rotovžkem trgu in se prične ob 8. uri zvečer.

Vsi lesni delavci se vabijo, da se te prireditve v obilnem številu udeležijo.

Čisti prebitek je namenjen skladu za nabavo društvene zastave.

Sodrugi, agitirajte za obisk!

Veselični odbor.

Svarilo.

Časopisje poroča v svojih gospodarskih rubrikah, da tudi v Bosni narašča brezposelnost in da se v tamošnji lesni industriji v zadnjem času odpušča delavce.

Mi smo že večkrat opozorili na naraščajočo brezposelnost, ki je zavladata povsod. Rekli smo, naj se vsak lesni delavec izogiba za enkrat vsakemu potovanju. To naše svarilo danes ponavljamo.

Razno.

Josip Stritar. V nedeljo dne 25. novembra 1923 je umrl starešina slovenskih pisateljev in pesnikov Josip Stritar. Rojen je bil Josip Stritar dne 6. marca 1836 v Podsmreki pri Velikih Laščah na Dolenjskem. V mladih letih je prepotoval mnogo sveta. Po poklicu je bil profesor. Pomen Josipa Stritarja je zato velik, ker je dal slovenskemu slovstvu novo smer. Njegova dela so izšli v šestih zvezkih.

Pokopan je bil dne 29. novembra v Ljubljani.

Odlikovanja razstavljalcev industrijskoobrtne vzorčne izložbe v Mariboru. Med drugimi so bili odlikovani tudi Jurij Zupančič, mizarjski mojster v Mariboru; Josip Tuhtan, rezbar v Mariboru; „Drava“, lesnoindustrijska delniška družba v Mariboru; Ivan Sajč, kipar in pozlatař v Mariboru; Šimon Forsternič in sinovi, prvo jugoslovansko podjetje za stavbo mlinov v Mariboru; I. mariborska tovarna zamaškov-F. Ogrižek; Fran Čuček, tovarna gospodarskih strojev v Ptujju; Avg. Sidar, tapetnik in dekorater v Mariboru; Josip Brandl, tovarna za izdelovanje orgel in klavirjev v Mariboru; Anton Marušič, pohištvono in stavbeno mizarstvo v Mariboru; Alb. Löschnigg, rezbar in mizar v Mariboru; Fr. Kaiser, pohištvono in umetno mizarstvo v Bresternici; Ivan Safarič, mizarstvo v Mariboru; Klančnik in Kompara, pohištvono in stavbeno mizarstvo v Mariboru; Jagodič in Sajko, tapetništvo in mizarstvo v Mariboru; Gvido Rütgers, lesna impregnacija v Kočah pri Mariboru; J. Stanjko, kolar v Mariboru; Franjo Verzel, izdelovatelj vozov in kočij v Mariboru; Josip Gumzej, sodar v Mariboru; Andr. Marčec, sodar v Središču ob Dravi.

Druga ocena je bila priznana: I. jugosl. tovarna plutovine in lesnih izdelkov v Mariboru; Kronegger, tovarna zamaškov v Mariboru; M. Vodišek, lesna trgovina in industrija v Mariboru; Ludvik Murko, mizarjski mojster v Ptujju; Tom. Kavur, strugar v Mariboru; L. Mačič, mizarjski mojster v Prevaljah; Sagadin, mizar v Ptujju; „Zora“, lesnoindustrijska družba in tovarna lesenih žebeljev v Črnomlju; Kuhar, tapetnik in dekorater v Ptujju; Horvatič, mizar v Ptujju.

Posneli smo le tvrdke lesnoindustrijskega oziroma lesnoobrtnega značaja ter druge, v kolikor delavstvo teh tvrdk spada v strokovno organizacijo lesnih delavcev. Zdi pa se, da so bili odlikovani sploh vsi razstavljalci, samo o delavcih, ki so vse izstavljene predmete napravili, ni nikjer nobenega govora. In tako prihaja skoraj vsak razstavljalcev do časti, priznanja in reklame na račun delavcev, o katerih pri takih prilikah ne govori nihče. Tudi to je „poštenost in pravica“ svoje vrste.

Nemčija zaposluje po uradnih podatkih 743.352 uradnikov, 124.481 pomožnih uradnikov in 689.853 pomožnih oseb, skupaj 1.557.686 oseb. Od približno 40 milijonov odraslih Nemcev je torej vsak 26. v državni službi. Ako upoštevamo, da je med uradništvom ena četrtnina žensk, je v Nemčiji vsak 17. mož v državni službi.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.